

روزه و خلیفه، هردو سپر و محافظ مسلمان‌ها اند!

(ترجمه)

الله سبحانه و تعالی، روزه را بر مسلمانان به مقصد متقی شدن فرض گردانیده و چنین فرموده است:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [بقره: 183]

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بر شما روزه واجب شده، همانگونه بر کسانی که پیش از شما بوده‌اند، واجب بود تا باشد که پرهیزگار شوید.

روزه از بزرگ‌ترین عبادات بوده؛ زیرا روزه‌دار در خلوت و غیرخلوت مراقب خود بوده و ملبس به لباس پرهیزگاری است و این فضیلت ماه رمضان و روزه بر سایر عبادات است. هیچ عبادتی نیست که مسلمان در آن اخلاص بیشتر از روزه داشته باشد و این بدان شرط است که روزه‌اش از روی ایمان و امید ثواب در آخرت باشد. الله سبحانه و تعالی بندگان خود را در ماه مبارک رمضان، برای ادای این فریضه همراه با اخلاص کمک و یاری کرده است. ابن ماجه و ابن حبان از ابوهیریه روایت کرده‌اند که رسول الله ﷺ فرموده‌اند:

«إِذَا كَانَ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِّن رَّمْضَانَ صُفِدَتِ الشَّيَاطِينُ، وَمَرَدَةُ الْجِنِّ، وَعَلِقَتْ أَبْوَابَ النَّارِ، فَلَمْ يُفْتَحْ مِنْهَا بَابٌ، وَفَتِحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ فَلَمْ يُغْلَقْ مِنْهَا بَابٌ، وَ نَادَى مُنَادٍ يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ أَقْبِلْ، وَ يَا بَاغِيَ الشَّرِّ أَقْصِرْ، وَ لِلَّهِ عِتْقَاءُ مِنَ النَّارِ»

ترجمه: وقتی اولین شبِ رمضان فرا می‌رسد؛ شیاطین و رؤسای سرکش جنیات به زنجیر کشیده می‌شوند، دروازه‌های جهنم بسته و دروازه‌های بهشت باز می‌شوند (زمینه انجام ترک گناه و انجام ثواب بیشتر فراهم می‌شود) و منادی ندا می‌زند که ای طلب‌کننده خیر! روی آور (کارهای نیک را بیشتر انجام بده) و ای طلب‌کننده شر! کوتاه بیا (گناهانت را ترک و توبه کن) و برای الله آزادگانی از جهنم است.

از این حدیث چنین برداشت می‌شود که الله سبحانه و تعالی، بندگان خود را در انجام این عبادت بزرگ با به زنجیر کشیدن شیاطین و راندن جنیات کمک نموده و سپس مؤمنان را بر انجام طاعات و عبادات و ترک منهیات دستور داده و رمضان را موسم طاعات و عبادات گردانیده که در آن دروازه‌های بهشت باز و دروازه‌های دوزخ بسته می‌شود و هرکس در این ماه، عبادت و طاعت کند، الله سبحانه و تعالی به قدر سعی وی پاداشش را بزرگ می‌سازد. در حدیث قدسی چنین آمده است:

«كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا الصِّيَامَ فَإِنَّهُ لِي وَ أَنَا أَجْزَى بِهِ، وَ الصِّيَامُ جُنَّةٌ، وَ إِذَا كَانَ يَوْمٌ صَوْمٍ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرْفُثْ وَ لَا يَصْحَبْ، فَإِن سَابَهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي أَمْرٌ صَائِمٌ»

ترجمه: هر عملی که فرزند آدم انجام می‌دهد برای خودش است، جز روزه که مخصوص من است و من خودم پاداش آن را خواهم داد. روزه سپری (در برابر آتش جهنم) است؛ پس هرگاه یکی از شما روزه دار بود، همبستری نکند، ناسزا نگوید و سروصدا به پا نکند و اگر کسی با او درگیر شد و یا ناسزا گفت، در جواب بگوید: من روزه دارم.

برای این که فرد روزه‌دار در این حالت فرشته‌ای بماند و به مجادله و سخنان زشت کشیده نشود، روزه او سپرش خواهد بود؛ چنانکه در حدیثی که طبرانی در معجم الأوسط از ابوهریره روایت کرده آمده است که پیامبر ﷺ فرموده اند:

«الصِّيَامُ جُنَّةٌ مَا لَمْ يَخْرِفْهُ. قِيلَ: وَبِمِ يَخْرِفُهُ؟ قَالَ: بِكَذِبٍ أَوْ غِيْبَةٍ»

ترجمه: روزه سپر است تا زمانی که (روزه‌دار) پاره‌اش نکند، گفته شد با چه پاره‌اش می‌کند؟ فرمودند: با دروغ و غیبت.

لذا کسی سعی ورزد تا روزه‌اش از روی ایمان و به امید ثواب آخرت باشد و روزه‌اش چنان روزه‌ای باشد که وی را بر طاعت الله و اخلاص برایش برانگیزد و خالی از هر نوع خودنمایی و ریاء باشد، روزه‌اش قبول و به ثمر رسیده و گناهان گذشته‌اش بخشیده می‌شود. رسول الله ﷺ فرمودند:

«مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَ اِحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ»

ترجمه: هرکس از روی ایمان و اخلاص و انتظار پاداش از الله، رمضان را روزه بگیرد، گناهان گذشته او بخشیده می‌شود.

این فضل و رحمت الهی است که صاحبان عذر شرعی در صورت قیام رمضان، از ثواب روزه‌داران که از روی ایمان و انتظار بخشش گناهان روزه گرفته اند، بهره‌مند می‌شوند.

در حدیثی به روایت معاذ ابن جبل آمده که وی گفت: روزی با پیامبر ﷺ در سفر بودم، در حالی که روان بودیم، به ایشان نزدیک شدم و گفتم: ای رسول الله! مرا از عملی آگاه ساز که به بهشت وارد و از دوزخ دورم کند؛ پیامبر در جواب فرمودند:

«لَقَدْ سَأَلْتَنِي عَنْ عَظِيمٍ وَإِنَّهُ لَيْسِيرٌ عَلَيَّ مَنْ يَسِرَّهُ اللَّهُ عَلَيْهِ؛ تَعَبُدُ اللَّهَ وَ لَا تَشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، وَ تُقِيمُ الصَّلَاةَ، وَ تُؤْتِي الزَّكَاةَ، وَ تَصُومُ رَمَضَانَ، وَ تَحُجُّ الْبَيْتَ، ثُمَّ قَالَ: أَلَا أَدُلُّكَ عَلَىٰ أَبْوَابِ الْخَيْرِ؟ الصَّوْمُ جُنَّةٌ، وَ الصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْخَطِيئَةَ كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ»

ترجمه: به تحقیق از چیزی بزرگی از من پرسیدی و آن بر کسی که الله توفیق بر انجامش دهد، آسان است: تنها الله را بپرستی و به وی شریک قرار ندهی، نماز را برپا داری، زکات بدهی، روزه رمضان را بگیری، حج خانه کعبه کنی. (راوی گوید) سپس پیامبر فرمودند: آیا ترا به دروازه‌های خیر رهنمود نسازم؟ روزه سپر است و صدقه گناه را محو می‌کند؛ چنانکه آب، آتش را خاموش می‌کند.

لذا در صورتی که روزه‌دار تمام اعضای بدنش روزه داشته باشد، چشمش از نگاه به نامحرم دور باشد، گوشش از شنیدن به لهو و لعب محروم باشد، زبانش از غیرکلام الله و سخن ناحق مبرا باشد، دستش از کسب مال حرام و پایش از رفتن در راه حرام و باطل کوتاه باشد، واقعاً که چنین روزه برایش سپر خواهد بود و این عملکرد متقیان است که از الله تقوا پیشه می‌کنند؛ حلال وی را حلال و حرام وی را حرام خوانده و کتاب وی را بالای خود تطبیق و از سنت نبی وی که درباره صلاح و حفظ کار امتش چنین فرموده است، پیروی می‌کنند:

«امام جنة يُقاتل من ورائه و يُنقى به»

ترجمه: امام سپری است که شما از عقب آن می‌جنگید و به او پناه می‌برید.

بنابر این، وجود چنین امام که از عقب آن با دشمن می‌جنگید و توسط آن از اذیت دشمن جان سالم به در می‌برید، در حقیقت سپری برای امت می‌باشد؛ همانند روزه که برای فرد مسلمان سپر و محافظ است. در این حدیث تأکید بر آن است که وجود یک حاکم مسلمان که حلال وی را حلال و حرام وی را حرام بداند، حکم بمأنزل الله نموده و سرزمین مسلمانان را پاک و صاف کند، ارزش‌ها و آبروی‌شان را حفاظت کند و در عقبش با دشمن جنگیده شود واجب و لازمی می‌باشد.

در حدیث فوق، به صراحت خواسته شده که باید یک حاکم امانت‌دار و خیرخواه برای امت وجود داشته باشد. الله سبحانه و تعالی فرموده است:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ

سَمِيعًا بَصِيرًا﴾ [نساء: 58]

ترجمه: همانا الله به شما مؤمنان دستور می‌دهد که امانت‌ها را به صاحبان آن برگردانید و هنگامی که در میان مردم به داوری نشستید، این که دادگرانه داوری کنید، الله شما را به بهترین اندرز پند می‌دهد. بی‌گمان الله شنوا و بیناست.

بلی، حاکم خیرخواه و محافظ امت؛ نه مثل حکام فاسق و فاجر امروزی که بغیر مأنزل الله حکم کرده، از قوانین و شریعت کفار پیروی کرده و سخن راستینی را که محمد راستگو ﷺ آورده ترک می‌کنند.

بنابر این، بر هر مرد و زن مسلمان لازم است که برای موجودیت هم‌چو امامی که سپر امت است، با کسانی که برای اقامه خلافت کار می‌کنند، فعالیت کنند. لذا فرزندان امت به ویژه لشکریان برای طاعت از الله سبحانه و تعالی باید قاطعانه وارد کار شوند و عاملان اقامه خلافت بر منهج نبوت را نصرت دهند و از تقصیرات و کوتاهی‌های گذشته خود به سوی الله سبحانه و تعالی توبه و رجوع کنند! الله سبحانه و تعالی فرموده است:

﴿إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ﴾ [اعراف: 201]

ترجمه: پرهیزگاران هنگامی که گرفتار وسوسه شیطان می‌شوند، به یاد (عداوت و نیزنگ شیطان و عذاب الهی) می‌افتند و بینا می‌گردند (و آگاه می‌شوند که اشتباه کرده‌اند و از راه حق منحرف شده‌اند، لذا شتابان به سوی حق باز می‌گردند).

نویسنده: استاد ناصر رضا محمد عثمان

مترجم: محمد مزمل